

Tejlorizam i sindikalizam

John Zerzan

1976.

„Američka efikasnost je ta nedoljiva sila koje ne zna, niti želi da zna za prepreke; koja svojom preduzetničkom upornošću ruši sve pred sobom; koja istrajava u započetom zadatku sve dok ga na sprovede do kraja, čak i kada je reč o najmanjim poslovima, i bez koje bi svaki ozbiljan, konstruktivan rad bio nezamisliv... Kombinacija ruskog revolucionarnog zaokreta i američke efikasnosti čini suštinu lenjinizma u delovanju Partije i države.“ — J. V. Staljin, *Pravda*, april-maj 1924.

* * *

Dženkins (Jenkins) je primetio: „Sve više se širi utisak da Industrijska revolucija na kraju neće uspeti“.¹ U svetlu duboke krize plavih i belih kragi, opadanju produktivnosti zaposlenih od 1973. i sve učestalijim znacima dubokog antisindikalističkog raspoloženja, praćenog sve većom ozlojeđenošću upravom, Dženkinsovo zapažanje ne deluje nimalo preterano. Godine 1973, izveštaj Ministarstva za zdravstvo, obrazovanje i socijalna pitanja, *Rad u Americi (Work in America, Department of Health, Education and Welfare, HEW)*, u sličnom duhu je primetio da „odsustvovanje s radnog mesta, divlji štrajkovi, zabušavanje i industrijske sabotaze sve više utiču na cenu poslovanja“.²

Ovaj citat iz izveštaj HEW potiče iz poglavlja sa sugestivnim naslovom, „Zastarelost tejlorizma“. Zbog pogrešnog shvatanja istorijske uloge naučnog upravljanja proizvodnjom, pogrešno je shvaćen i dobar deo industrijskog društva. Nastanak tejlorizma kao „naučnog upravljanja“ i razvoj njegovog odnosa sa sindikalizmom posebno su važni.

Tokom osamdesetih godina XIX veka, kada je Tejlor (Frederick Winslow Taylor) započinjao svoje eksperimente u čeličani Midvejl (Najstaun, Pensilvanija), sličan interes za upravljanje radnom snagom pokazalo je i nekoliko članova Američkog društva mehaničkih inženjera. Industrijski kapitalizam se suočavao s novim otporom sve veće radne armije, još uvek odane zanatskom umeću i integritetu rada. Upravljanje operacijama ili naučno upravljanje, kako je kasnije bilo nazvano, počelo je da poprima oblik tokom osamdesetih godina, kao sredstvo za razbijanje pretećeg otpora radnika. U srcu tog pristupa nalazila se sistematična redukcija rada na zasebne, rutinske radne zadatke, potpuno odvojene od svake politike odlučivanja o poslu. Tejlor je shvatio da zaposleni imaju odlučujući uticaj jer raspolažu ključnim sposobnostima za odvijanje svakog proizvodnog procesa. Kao što je pisao u *Principima naučnog upravljanja*, „poslovođe i upravnicu znaju bolje od bilo koga drugog da njihovo znanje i lično umeće daleko zaostaju za kombinovanim znanjem i veštinom radnika koje nagledaju“.³ Naime, da bi kapitalizam imao čvrstu kontrolu, on mora imati monopol nad informacijama i tehnikama, isto kao i nad ostalim sredstvima za proizvodnju. Radniku se mora dozvoliti da obavlja samo određene, posebne i ograničene zadatke, onako kako ih je isplanirala uprava.

Naravno, bilo je potpuno opravdano javno promovisati naučno upravljanje kao sredstvo direktno namenjeno povećanju profita i produktivnosti, iako je njegova prava svrha bila kontrola proizvodnje. Tačnije, u to vreme, glavni problem kapital nije bila produktivnost. Gideonovo poređenje američke i nemačke industrije pokazuje da je veće nemačko oslanjanje na radnikovo umeće bilo jeftinije od američke sklonosti ka mehanizaciji.⁴ Zato u uvođenju tejlorizma treba videti pre

¹ David Jenkins, *Job Power: Blue and White Collar Democracy* (Baltimore, 1974), str. 9.

² Department of Health, Education and Welfare: *Work in America* (Cambridge, Mass., 1973), str. 19.

³ Frederick W. Taylor: *Principles of Scientific Management* (New York, 1911), str. 32.

⁴ Siegfried Giedion: *Mechanization Takes Command* (New York, 1948), str. 38. Bertran Tompson (C. Bertrand

svega socijalni i politički odgovor, a ne samo pitanje ekonomije ili „neutralne“ tehnologije. Zagovornici nove organizacije težili su da je obaviju austom nepristrasnosti, da joj obezbede teorijski legitimitet koji bi bio od koristi kapitalizmu u celini.⁵

Uprkos pseudonaučnim opravdanjima tejlorističkog pristupa, javnost je prema njemu brzo razvila vrlo negativan stav. Prema neuobičajeno otvorenom priznanju samog Tejlorovog društva, mnogi su u naučnom upravljanju „videli degradaciju radnika na nivo poslušne marve pod upravom nekolicine stručnjaka – na ljude lišene kreativnog učešća u sopstvenom poslu.“⁶ Tačnost te javne ocene prakse naučnog upravljanja izvirala je iz prezira koji su Tejlor i njegovi sledbenici pokazivali prema radnicima. U osvrtu na svoje iskustvo u čeličani Betlehem, Tejlor je livce gvožđa koje je tamo sreo opisao kao glupe, flegmatične, najslabije volovima.⁷ Ipak, uprkos tom pokušaju da unize svoj subjekt, spisi naučnog upravljanja puni su saveta o tome kako se mora ići polako, zbog velikog otpora radnika. Stalno je bilo ponavljano da je za reorganizaciju neke fabrike na principima naučnog upravljanja potrebno nekoliko godina.⁸ Tejlorovo društvo je upozoravalo poslodavce da očekuju štrajkove i sabotaze, da moraju biti lukavi i da nove mere treba da uvede pod lažnim izgovorima, uz otpor koji se mora očekivati na svakom koraku.⁹ Bila je reč o borbi za progresivnu degradaciju rada.¹⁰

Iako se na osnovu pregleda upravnih i ličnih dnevnika¹¹ može lako zaključiti da je naučno upravljanje bilo temelj radne organizacije, svakodnevno iskustvo je to pitanje rasvetlilo na bolno jasan način. Brejvman primećuje da je s Tejlorom kontrola poprimila „nezabeležene razmere“ i da je svuda izazivala ozbiljan otpor. Radovi Brejvmana, Marglina i drugih, od polovine sedamdesetih

---

Thompson) je isto primetio 1917, kada je ukazao na odsustvo pritiska konkurencije u odluci kompanija da primene naučno upravljanje, „zato što se većina njih, koja ga sada koristi, nalazi u kvazimonopolskom položaju, tako da ne moraju da snižavaju svoje cene...“ Videti njegov rad *The Theory and Practice of Scientific Management* (Boston, 1917), str. 88–89.

⁵ Na primer, Meri Folet (Mary Follett) iz Tejlorovog društva, tvrdila je da u naučnom upravljanju „autoritet izvire iz funkcije“ i da zato „ono nema mnogo veze sa hijerarhijom pozicija kao takvom...“ (Videti Taylor Society, H. S. Person, Editor, *Scientific Management in American Industry*, New York, 1929, str. 436) Prema tipičnim izjavama, naučno upravljanje je bilo „otelotvorenje autoriteta koji izvire iz novog, naučno utvrđenog zakona“, (videti Samuel Haber, *Efficiency and Uplift*, Chicago, 1964, p. 25), koje je zajedničku poslušnost poslodavca i radnika prema „ličnom autoritetu zamenilo poslušnoću prema činjenicama i zakonima“. (Videti Robert Franklin Hoxie, *Scientific Management and Labor*, New York, 1915, p. str.) Tehničar za vreme, koji meri učinak radnika i manipuliše njime pomoću štoperice, oslanja se na „nepobitne podatke“. (Horace D. Drury, *Scientific Management*, New York, 1915, str. 59)

⁶ Taylor Society, *op. cit.*, str. 46.

⁷ Taylor, *Principles, op. cit.*, str. 59. H. L. Gantt, jedan od Tejlorovih vodećih učenika, govorio je o primeni sistema radnih zadataka kao „standardnog metoda u vaspitavanju i obučavanju dece“. (Videti njegov rad *Wages and Profits*, New York, 1919, str. 122.) Pošto je „radnik postao predmet u Tejlorovim rukama“, kako je to rekao Žak Elili (Jacques Ellul), iz toga sledi da bi ga tejlorovci lako mogli videti i kao životinju ili dete. Drugi deo opravdanja bila je Tejlorova ideja o „ekonomskom čoveku“, da je radnikova prava motivacija samo novac i ništa drugo. (Videti Sudhir Kakar, *Frederick Taylor: A Study in Personality and Innovation*, Cambridge, Mass., 1970, str. 99.)

⁸ Na primer, Hugh G. J. Aitken: *Taylorism at Watertown Arsenal* (Cambridge, Mass., 1960) str. 112, 137, 140, 158, 161.

⁹ Taylor Society, *op. cit.*, str. 447, 450, 453.

¹⁰ Da je u srcu problema bila borba oko kontrole nad radom vidi se i po člancima kao što je „Who’s Boss in Your Shop?“ („Ko je gazda u tvojoj radionici?“) iz *Bulletin of the Taylor Society*, iz avgusta 1917. Tačnije, prvi tekst u kojem je Tejlor izložio svoju teoriju, „A Piece-Rate System“ (1895), naglašava činjenicu da je problem koji treba rešiti sukob između radnika i poslodavca. (Videti Frederick W. Taylor „A Piece Rate System“, *Transactions of the American Society of Mechanical Engineers*, New York, A. S. M. E., 1895., str. 891–898.)

¹¹ Videti, na primer, H. Jack Schapiro and Mahmoud A. Wahba, „Frederick W. Taylor – 62 years later“, *Personnel Journal*, August 1974, koji tvrde da model „ekonomskog čoveka“, čiji je glavni motiv novac, i dalje (sic) preovlađuje.

godina naovamo, bave se tejlorizmom kao sredstvom suštinski namenjenom društveno-političkoj kontroli. Ipak, ono što je slabije shvaćeno je priroda borbe između radnika i kontrolora, odnosno uloga sindikata u njoj.

Dva standardna dela iz ove oblasti, Makelviјеvo *Stavovi Američke federacije rada (AFL) prema proizvodnji* (MacKelvey, *AFL Attitudes Toward Production*, 1952) i Nadvornijeva studija *Naučno upravljanje i sindikati* (Nadworny, *Scientific Management and the Unions*, 1955), tvrde da stav organizovanog radništva prema tejlorizmu još pre Prvog svetskog rata nije više bio neprijateljski i da je od tada postao izrazito pozitivan. Taj sud je pogrešan. Greška izvire iz upornog poistovećivanja stava sindikata i stava članstva. Bilo bi mnogo ispravnije reći da su se radnici suprotstavljali naučnom upravljanju svo vreme, dok su sindikati pružali samo kratkotrajan otpor i da nikada nisu bili istinski protiv njega.

Ako pogledamo kakvi su bili stavovi sindikata prema tejlorizmu u predratnom periodu, primećujemo sve samo ne jedinstvenu opoziciju. Na primer, godine 1889, kada je Tejlor po prvi put izložio svoje ideje pred Američkim društvom mehaničkih inženjera, u raspravu o njegovom predavanju uključio se i Džon A. Penton (John A. Penton), bivši predsednik Bratstva mašinskih livaca. Taj nekadašnji sindikalni funkcioner, koji je istupio „kao radnik“, pohvalio je Tejlorove ideje više od svih ostalih. Penton je tvrdio da bi taj tekst trebalo da dospe u ruke svakog poslodavca i svakog zaposlenog i nazvao ga „možda nečim najizuzetnijim od te vrste što sam ikada u životu čuo. Podržavam svaku reč. Verujem da njegov tekst označava prekretnicu u oblasti političke ekonomije“.¹²

Godine 1907, Dejvid Van Alsten (David Van Alstyne), iz Američke železničke kompanije, uspeo je da se sa sindikatima livaca i kovača dogovori oko uvođenja tejlorizma u pogone kompanije u SAD i Kanadi. Iako su sami livci i kovači tako bili sprečeni da se odupru degradirajućim metodama, neorganizovani mašinci iz Pitsburga izašli su na ulice, „kipeći“ od besa.¹³

Džon R. Komons (John R. Commons) je objasnio glavni razlog za to odsustvo neprijateljstva između sindikata i tejlorizma: „... sindikati su generalno došli do toga da svoju pažnju ograniče na nadnice – to jest, na pitanje distribucije – prepuštajući poslodavcima pitanje proizvodnje.“¹⁴ Da su Makelvi i Nadvorni istražili sporazume o kolektivnom pogađanju postignute pre Prvog svetskog rata,¹⁵ verovatno bi primetili odredbu o „pravima uprave“ u svakom sindikalnom ugovoru u SAD, koja se zadržala sve do ranih tridesetih godina. Prema toj odredbi, uprava je jedina imala pravo da određuje radne metode, da osmišljava posao, radne zadatke, itd.; to je od suštinskog značaja za odgovor na pitanje zašto sindikati nisu mogli da se suprotstave naučnom upravljanju ili bilo kom drugom sistemu uprave. Zato je lako shvatiti zašto predstavnici AFL, kada je tejlorizam 1911. postao javna tema, nisu mogli pronaći istorijski osnov za suprotstavlanje.¹⁶ Prema tome, primeri koje Nadvorni navodi – sporazum između *Plimpton Press* i Tipografskog sindikata iz 1914, prema kojem se sindikat složio da prihvati naučno upravljanje u zamenu za priznavanje predstavnika pogona ili sporazum između njujorške industrije ženske konfekcije i Internacional-

---

¹² Taylor, „A Piece-Rate System“, *op. cit.* (Discussion: Mr. John A. Penton), str. 888–9.

¹³ Drury, *op. cit.*, p. 197; Milton Nadworny: *Scientific Management and the Unions* (Cambridge, Mass., 1955), str. 27–28.

¹⁴ John R. Commons: „Restrictions by Trade Unions“, *The Outlook*, October, 1906.

¹⁵ Pregled beleški i bibliografije iz Makelvijevih i Nadvornovih knjiga otkriva da je Makelvi proučio samo dva ugovora (potpisana 1925. i 1930), a Nadvorni nijedan.

¹⁶ Haber, *op. cit.*, str. 67.

nog sindikata radnika iz proizvodnje ženske konfekcije, iz 1916, u kojem je obavljena ista trgovina – nisu izuzeci.

Tačnije, mnogo pre početka Prvog svetskog rata, počela je da se širi ideja da je sindikalizam, sa svojim ugovorima sa standardnom klauzulom o „pravima uprave“, najbolji pristup za nametanje tejlorističkog jarma radnicima. Efikasnost te taktike, koja se oslanjala na „trojanskog konja“ sindikalnog posredovanja, navela je Tompsona (Thompson) da preporuči industrijski sindikalizam, umesto strukovnog sindikalizma AFL, kao najbolji način za uvođenje Tejlorovog sistema u industriju. U opisu „jednog pogona u kojem je naučno upravljanje bilo potpuno razvijeno i primenjeno, uprava je bila potpuno priznata i uspela da organizuje svoje zaposlene“, Tompson je otišao toliko daleko da je predložio priznavanje sindikata Industrijskih radnika sveta (Industrial Workers of the World; IWW, „voblji“), jer bi to obezbedilo „neophodno jedinstvo u delovanju“ svih radnika, ne samo kvalifikovanih, u okviru tejlorizma.¹⁷

Prividno radikalni IWW bio je malo verovatan kandidat za obavljanje zadatka tejlORIZACIJE radnika, ali nekoliko vobljevskih predstavnika je u naučnom upravljanju videlo dragoceno sredstvo za stabilizaciju i racionalizaciju proizvodnje „posle revolucije“. A iz ostatka američke levice, stizali su mnogi drugi glasovi podrške. Oduševljenje tim sistemom izgleda nije znalo za ideološke granice. Dobro je poznata Lenjinova podrška tejlORIZMU, a Džon Spargo (John Spargo), uticajni američki socijalista, osuđivao je sve u vezi sa boljševičkom revolucijom, samo ne i Lenjinovo usvajanje naučnog upravljanja.¹⁸

Dok zvanični sindikati i radikalni radnički glasnogovornici nisu mogli pronaći mane naučnom upravljanju, radnici su, na svoj način, radili protiv njega. Pokušaj da se tejlORIZAM uvede u veliki državni arsenal na Rod Ajlendu 1908, bio je poražen žestokim otporom koji je izazvao. Važno je da ti „neorganizovani“ radnici nisu tražili pomoć od sindikata već su sami ušli u sukob oko normi i podele radnih zadataka – i odmah zahtevali da se taj metod odbaci. Slično tome, prvi pokušaji uvođenja tejlORIZMA u arsenalu u Frankfordu, 1910. i 1911, bili su poraženi neprijateljskim stavom („neorganizovanih“) radnika. U oktobru 1914, 3.000 konfekcijskih radnika *Sonnenborn and Company* spontano je napustilo radna mesta kada su čuli vest o uvođenju tejlORIZMA.¹⁹

Slučaj uvođenja tejlORIZMA u državni arsenal u Votertaunu, u Masačusetsu 1911, jasno pokazuje da ne treba mešati sindikate i radnike, „organizovane“ ili „neorganizovane“. Ako je to bio slučaj u kojem su sindikati otišli najdalje u praktičnom suprotstavljanju novom sistemu, onda se slobodno može reći da nisu pružili nikakav otpor. Kada je 1908. prvi put predložena tejlORIZACIJA Votertauna, Tejlor je upozorio državne menadžere da sistem moraju primeniti u potpunosti. „Sve manje od toga ostavlja veliki deo igre u rukama radnika, tako da će pre svega od njihovog raspoloženja ili kaprica zavisiti da li će uopšte dopustiti da se postigne neki pravi rezultat.“²⁰

Jasno je da je Tejlor pogrešno shvatio mirno ponašanje AFL sindikata, koji su predstavljali različite radnike iz industrije naoružanja, kao garanciju pasivnosti zaposlenih. Godine 1910, savetovao je menadžerima iz Votertauna da „ne brinu previše o tome šta AFL piše (sic) o našem

---

¹⁷ Thompson, *op. cit.*, str. 96 i str. 155.

¹⁸ Henri L. Gant (Henry L. Gantt), konzervativni Tejlorov učenik, divio se Lenjinovoj diktaturi, a posebno, naravno, njenoj tejlORIZTIČKOJ komponenti. A Moris L. Kuk (Morris L. Cooke), liberalni tejlOROVAC, za koga je 1915. bilo rečeno da „niko nije uradio više od njega na širenju opsega naučnog upravljanja“, bio je jedan od prvih koji su javno požurivali Tejlorovo društvo da prizna sindikalizam kao svog prirodnog saveznika. Ne iznenađuje to što je Kuk tokom tridesetih godina bio jedan od istaknutih zagovornika CIO (Kongres industrijskih organizacija). (Videti Drury, *op. cit.*, str. 153.)

¹⁹ Matthew Josephson: *Sidney Hillman* (Garden City, N.Y., 1952), str. 111-112.

²⁰ Taylor Papers: „Taylor or Ruggles“. February 17, 1908.

sistemu“, a u martu 1911, pred izbijanje štrajka, još jednom je pokušao da odagna sva strahovanja uprave od radničkog otpora tako što je unapred odbacio svaku dalju prepisku sa AFL.²¹ Znao je da se sindikati neće ozbiljno umešati; ali, njegov elitizam ga je sprečio da stekne jasnu predstavu o stavovima samih radnika.

Kada je tehničar za merenje vremena, Merik (Merrick), otvoreno počeo na kontroliše livce štopericom, odmah je usledila akcija. Iako sindikalno organizovani, radnici se nisu obratili sindikatu, već su sami zahtevali da se odmah prekine sa svakom daljom primenom tejlorizma. Pošto je njihov zahtev bio odbačen, napustili su radna mesta. Džozef Kuni (Joseph Cooney), radnik iz livnice, svedočio je početkom 1912. pred Kongresnim komitetom za ispitivanje Tejlorovog sistema, da nije bilo nikakvog kontakta između radnika i bilo kog sindikalnog funkcionera i da je štrajk bio potpuno spontan.²² Iako je ogromna većina zaposlenih u Votertaunu na pitanje savetnika (koga je angažovala grupa radnika) odgovorila kako ne veruje da su sindikati zainteresovani za agitaciju protiv naučnog upravljanja,²³ Međunarodno udruženje mašinaca (International Association of Machinists, IAM) zvanično je objavilo sindikalno protivljenje sistemu ubrzo posle štrajka iz 1911. Pošto je to otvoreno protivljenje IAM iz 1911. praktično jedini dokaz u prilog tezi o predratnom neprijateljskom stavu sindikata prema tejlorizmu,²⁴ treba ga detaljnije ispitati.

Godine 1909, primećuje Makelvi (McKelvey), u Votertaunu su bile uvedene neke početne crte naučnog upravljanja, bez i najmanjeg protivljenja sindikata, uključujući i IAM.²⁵ Otprilike u to vreme, Nacionalna liga državnih službenika počela je da prodire u IAM, zahvaljujući nezadovoljstvu njegovih članova. Rivalska organizacija je odvukla mnoge članove do početka štrajka iz 1911,²⁶ tako da je IAM sada morao da se predstavi kao opozicija da bi zadržao svoje pozicije među radnicima. Na sličan način, Međunarodni sindikat livaca je nevoljno podržao štrajk bostonskih livaca, koji je izbio bez skoro ikakve komunikacije s lokalnim sindikatom. Sindikalne vođe su često davale izjave koje su otkrivale njihovu praktičnu podršku tejlorizmu, dok pažljivo čitanje dokumenata sa Konvencije AFL iz 1911, koji se takođe navode kao dokaz o antitejlorizmu sindikata, otkriva da je Samjuel Gompers (Samuel Gompers) izbegavao svaki direktan i suštinski napad na novi radni sistem.

Tokom dvadesetih godina, kada su sindikati otvoreno prihvatili naučno upravljanje i udaljili se od sindikalnog članstva, tejlorizam je odneo pobjedu. Doba potrošača počinje sistematskim uništavanjem poslednjih ostataka autonomije proizvođača. Uz neprocenjivu pomoć sindikata, uklonjen je i poslednji zdrav udeo sadržaja radnog života. Rorti (Rorty) je kao direktan izvor nedostatka borbenosti i inicijative među radnicima početkom tridesetih video tehnološke procese kojima su ovi bili potčinjeni.²⁷ Nedavno obnavljanje borbe za kvalitet i smisao života počiva na

---

²¹ Hugh G. J. Aitken: *Taylorism at Watertown Arsenal* (Cambridge, Mass., 1960), str. 67–68.

²² „Hearings Before Social Committee of the House of Representatives to Investigate the Taylor and Other Systems of Shop Management Under the Authority of House Resolution 90“ Vol. 1, str. 230. Druga svedočenja su pojasnila da je ozlojeđenost radnika bila podstaknuta antiradničkim aspektima tejlorizma. Na primer, Isak Gustraj (Isaac Goos-tray) i Aleksander Kraford (Alexander Crawford) govorili su o pritisku da unize svoj rad i smanje nivo svog umeća.

²³ Aitken, *op. cit.*, str. 223–224.

²⁴ Na primer, Haber, *op. cit.*, tvrdi da je organizovano radništvo u tom periodu bilo odlučno protiv naučnog upravljanja, (str. 66), ali kao dokaz navodi samo saopštenja IAM (str. 67–69).

²⁵ Jean Trepp McKelvey: *AFL Attitudes Towards Production* (Ithaca, 1952), str. 16.

²⁶ Aitken, *op. cit.*, str. 183–184.

²⁷ Richard H. Pells: *Radical Visions and American Dreams* (New York, 1973), str. 200.

svesti da je sam rad glavni problem. Ali, nažalost, konfuzija oko tejlorizma i sindikalizma se nastavlja, što u velikoj meri ometa razumevanje prave uloge sindikata.²⁸

John Zerzan, *Fifth Estate*, novembar 1976.

---

²⁸ Dok knjiga Irvinga Bernstina (Irving Bernstein) *The Lean Years: A History of the American Worker, 1920–1933* (New York, 1960) govori o „oštroum preokretu u istorijskom suprotstavljanju AFL naučnom upravljanju“ tokom dvadesetih godina, noviji radovi ponavljaju istu grešku. Džejs R. Grin (James R. Green) u *The World of the Worker* (New York, 1980), koji citira Bernstina u istom opštem zapažanju (str. 127), takođe citira i Makelvija i Nadvornog. Knjiga Danijela Nelsona (Daniel Nelson), *Frederick W. Taylor and the Rise of Scientific Management* (Madison, 1980), na sličan način ponavlja mit o predratnom „sukobu između naučnog upravljanja i radnika“ (str. 164), koji se preokrenuo u primirje, a zatim, tokom dvadesetih, u kolaboraciju (str. 202). Knjiga Džudit A. Merkle (Judith A. Merkle), *Management and Ideology: The Legacy of the International Scientific Management* (Berkeley, 1980), takođe pravi tu grešku (str. 8, 29), pri čemu Nadvornog i ne spominje u tekstu ili bibliografiji. To govori da je pogrešna teza o sindikalnoj opoziciji tejlorizmu postala aksiom. S tekstom Pitera F. Mejksina (Peter F. Meiksin), „Scientific Management and Class Relations“, iz *Theory and Society* Vol. 13, No. 2 (mart 1984), ta greška je doživela kvantni skok. Na stranici 184. on piše: „... AFL je bio jedan od prvih protivnika naučnog upravljanja i dok se posmatrači spore oko razmera radničkog otpora, izgleda jasno da je tejlorizam isprovocirao makar neke štrajkove.“ Sindikalizam je tako uzdignut na još veći nivo, dok je protivljenje članstva praktično eliminisano – što je dostignuće koje ne oseća potrebu za dokazivanjem. Nažalost, čak i izvanredna knjiga Harija Brejvermana (Harry Braverman), *Labor and Monopoly Capital: The Degradation of Work in the Twentieth Century* (New York, 1974), podleže istom izobličavanju; iako se to delo očigledno ne bavi radničkim borbama, njegov jedini osvrt na antitejlorizam (str. 136) je sud da je naučno upravljanje „početkom ovog veka izazvalo buru protesta među sindikatima“.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

John Zerzan
Tejlorizam i sindikalizam
1976.

John Zerzan, „Taylorism and Unionism“, *Fifth Estate*, 1976; J. Zerzan, *Elements of Refusal*,
Columbia Alternative Library, 1999; 1st Edition, Left Bank Books, Seattle, 1988.
Preveo Aleksa Goilijanin, 2009. <http://anarhija-blok45.net1zen.com>

anarhisticka-biblioteka.net